

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Ndob/43/2024
Identifikačné číslo spisu:	6124279778
Dátum vydania rozhodnutia:	28.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Beáta Miničová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6124279778.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Beaty Miničovej a členiek senátu Mgr. Sone Pekarčíkovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobcu: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Špitálska 4, 6 a 8, 816 43 Bratislava, IČO: 00 681 156, zastúpený Martin Pavle s.r.o., Pribinova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 860 450, proti žalovanému: Ing. P. A., narodený XX. P. XXXX, V. XXXX/X, XXX XX A., o zaplatenie 132 480 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Košice pod sp. zn. 93Cb/57/2024, o nesúhlase Mestského súdu Košice s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

P r í s l u š n o s ť Okresného súdu Banská Bystrica pre upomínacie konanie zostala zachovaná.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica listom sp. zn. 25Up/853/2024 zo dňa 17. júna 2024 postúpil spor Mestskému súdu Košice, ako súdu príslušnému na prejednanie sporu v zmysle § 196a ods. 7 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „ZKR“). Okresný súd Banská Bystrica poukázal na § 1 ods. 2 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „ZoUK“), podľa ktorého je upomínacie konanie tzv. alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov. V predmetnej veci, hoci Okresný súd Banská Bystrica je kauzálny príslušný na konanie o zaplatenie, ide o všeobecnú úpravu konania o zaplatenie podľa ZoUK, ktorá v danom prípade ustupuje špeciálnej právnej úprave vzťahujúcej sa na tento prípad, ktorá je expressis verbis upravená v § 196a ods. 7 ZKR.

2. K postúpeniu veci sa podaním zo dňa 27. júna 2024 vyjadril žalobca a navrhol, aby Mestský súd Košice uplatnil procesný postup podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej len „CSP“), a teda vyslovil nesúhlas s postúpením veci a predložil spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky. Podľa žalobcu bol Okresný súd Banská Bystrica povinný najskôr riadne rozhodnúť vec v upomínacom konaní v súlade so zákonom a až následne, ak bude v súlade so zákonom podaný odpor proti platobnému rozkazu a žalobca požiada vo vyjadrení k odporu o pokračovanie v konaní, môže postúpiť vec Mestskému súdu Košice. Žalobca vyjadril názor, že Okresný súd Banská Bystrica postupoval nezákonne a predčasne. V konaní si žalobca uplatnil peňažný

nárok podľa ZoUK, preto je daná kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 2 ZoUK. Okresný súd Banská Bystrica sa pri skúmaní príslušnosti nemá zameriavať na kauzu daného právneho vzťahu, ale určujúcim kritériom je procesný nástroj uplatnenia nároku, ktorý musí mať zároveň formu peňažného nároku. Upomínacie konanie je podľa žalobcu alternatívnym spôsobom riešenia peňažných nárokov, teda existuje a je špeciálnou právnou úpravou popri inak danej príslušnosti v zmysle CSP alebo iných právnych predpisov (vrátane ZKR). Jediným prípadom kedy nemožno aplikovať alternatívny spôsob uplatnenia peňažných nárokov v upomínacom konaní sú prípady taxatívne uvedené v ustanoveniach § 3 ods. 5 a 6 ZoUK predstavujúce úplnú negatívnu enumeráciu, kedy návrh na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní nie je prípustný. Žalobca poukázal na to, že postúpením veci došlo aj k porušeniu princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia, nakoľko Okresný súd Banská Bystrica v iných upomínacích konaniach o analogických skutkových stavoch potvrdil svoju príslušnosť a právomoc rozhodnúť vydaním platobných rozkazov.

3. S postúpením sporu nesúhlasil Mestský súd Košice a predložil vec spoločne nadriadenému súdu podľa § 43 ods. 2 CSP. Poukázal na to, že na žalovaného nebol vyhlásený konkurz, preto ide o obchodnoprávny spor o náhradu škody, a teda nejedná sa o vec súvisiacu s konkurzným konaním. Z toho dôvodu vec nepatrí do registra „Cbi“, a teda na určenie príslušnosti sa nevzťahuje § 196a ods. 7 ZKR. V uvedenej veci je predmetom konania zaplatenie sumy 132 480 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody v zmysle § 11a ods. 1 ZKR. Z dôvodu, že na žalovaného nebol vyhlásený konkurz, a preto nejde o spor súvisiaci s konkurzom, Mestský súd Košice má za to, že ide o obchodnoprávny spor, v ktorom je možný postup vydania platobného rozkazu Okresným súdom Banská Bystrica a až následne po prípadnom podaní odporu zo strany žalovaného je možné postúpiť vec Mestskému súdu Košice na ďalší postup. Vzhľadom na uvedené podľa Mestského súdu Košice zatiaľ neboli splnené podmienky pre postúpenie veci.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Košice, vzhľadom na predloženie nesúhlasu Mestského súdu Košice s postúpením veci Okresným súdom Banská Bystrica v zmysle § 43 ods. 2 CSP tento nesúhlas prejednal a dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Košice s postúpením veci je dôvodný.

5. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu.

6. Podľa § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

7. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

8. Podľa § 1 ods. 1, ods. 2 ZoUK tento zákon upravuje príslušnosť súdu, postup súdu a postup strán sporu v upomínacom konaní, v ktorom sa rozhodujú spory o peňažných nárokoch uplatnených spôsobom podľa tohto zákona. Konanie podľa tohto zákona je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa Civilného sporového poriadku.

9. Podľa § 2 ZoUK na konanie je kauzálna príslušný Okresný súd Banská Bystrica.

10. Podľa § 6 ods. 1 ZoUK súd odmietne návrh, ak a) návrh nie je prípustný, b) uplatňovaný nárok nemožno odôvodnene predpokladať alebo c) chyby v písaní, alebo iné zjavné nesprávnosti návrhu neboli napriek výzve súdu podľa § 5 ods. 1 odstránené.

11. Podľa § 7 ods. 1 ZoUK, ak sú splnené procesné podmienky vrátane poplatkovej povinnosti a nie sú dôvody na odmietnutie návrhu, súd vydá platobný rozkaz najneskôr do desiatich pracovných dní od splnenia týchto podmienok.

12. Podľa § 10 ods. 1 ZoUK, ak platobný rozkaz nebolo možné žalovanému doručiť do vlastných rúk, súd o tom žalobcu upovedomí a vyzve ho, aby v lehote 15-tich dní navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku.

13. Podľa § 14 ods. 1 a 3 ZoUK odpor, ktorý súd neodmietol, odošle žalobcovi bez zbytočného odkladu spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 15-tich dní vyjadril, a aby v tej istej lehote navrhol pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa Civilného sporového poriadku. Ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

14. Podľa § 15 ods. 1 ZoUK, ak tento zákon neustanovuje inak, na konanie podľa tohto zákona sa použije Civilný sporový poriadok okrem § 126.

15. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyhlásenej pod č. 460/1992 Zb. štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

16. Podľa § 196a ods. 7 ZKR na konanie v sporoch o náhradu škody podľa § 11a je príslušný súd, ktorý vyhlásil konkurz na majetok dlžníka, v ktorého mene mala byť porušená povinnosť podať návrh na vyhlásenie konkurzu včas, alebo súd, ktorý by bol príslušným na vyhlásenie konkurzu, ak by takýto návrh bol podaný.

17. Najvyšší súd z obsahu spisu zistil, že žalobca podal na Okresný súd Banská Bystrica návrh na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní. Svoj nárok na peňažné plnenie voči žalovanému vyvodzuje z ustanovenia § 11a ZKR (č.l. 10 súdneho spisu). Z postupu upomínacieho súdu po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu vyplýva, že tento skúmal kauzálnu príslušnosť na konanie o žalobe o náhradu škody podľa § 11a ZKR a dospel k záveru, že nie je príslušný vo veci konať s poukazom na § 196a ods. 7 ZKR. Vec preto postúpil Mestskému súdu Košice podľa § 43 ods. 2 CSP.

18. Upomínacie konanie podľa ZoUK, ako alternatívny spôsob uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP, bolo zavedené do právneho poriadku Slovenskej republiky so zámerom sledujúcim urýchlenie konaní o veľkom množstve podávaných návrhov na vydanie platobných rozkazov zameraných na uspokojovanie peňažných pohľadávok. Najvyšší súd dáva do pozornosti, že pre spory o peňažných nárokoch je špecifické, že závisí výlučne od vôle žalobcu, či podá žalobu na súd príslušný podľa CSP a založí jeho príslušnosť alebo podá návrh na vydanie platobného rozkazu na upomínací súd a založí kauzálnu príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica podľa ZoUK.

19. Kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica pre upomínacie konanie trvá od momentu podania návrhu na vydanie platobného rozkazu (§ 3 ods. 1 ZoUK) až do momentu skončenia upomínacieho konania, a to zákonom predpokladaným spôsobom. Najvyšší súd v tejto súvislosti pripomína, že ZoUK je špeciálnou právnou úpravou (lex specialis) vo vzťahu k CSP (lex generalis) z čoho vyplýva, že upomínací súd postupuje podľa CSP, len ak ZoUK neustanovuje inak.

20. Najvyšší súd konštatuje, že ZoUK upravuje komplexne postup upomínacieho súdu po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu. Upomínací súd predovšetkým skúma procesné podmienky upomínacieho konania vrátane splnenia poplatkovej povinnosti. Výsledkom preskúmania procesných podmienok upomínacieho konania môže byť alternatívne buď odmietnutie návrhu na vydanie platobného rozkazu podľa § 6 ods. 1 ZoUK alebo vydanie platobného rozkazu podľa § 7 ods. 1 ZoUK. Najvyšší súd poznamenáva, že ZoUK neupravuje, aby upomínací súd po podaní návrhu na vydanie platobného

rozkazu v upomínacom konaní skúmal príslušnosť súdu podľa CSP alebo iných právnych predpisov. Preto upomínací súd postupoval nesprávne, keď po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu v upomínacom konaní skúmal kauzálnu príslušnosť podľa § 196a ods. 7 ZKR a postúpil vec podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ktoré však vzhľadom na špeciálnu právnu úpravu postupu upomínacieho súdu po podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu podľa ZoUK s poukazom na princíp lex specialis derogat legi generali vôbec nebol oprávnený aplikovať.

21. Pre doplnenie najvyšší súd uvádza, že zo samotných ustanovení ZoUK vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica skúma príslušnosť podľa CSP alebo iných právnych predpisov, len ak sú splnené zákonné podmienky na aplikovanie procesného postupu podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 ZoUK a teda, ak žalobca podá v lehote návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa CSP. Postúpenie sporu inému súdu prichádza do úvahy až pri realizácii procesného postupu podľa § 10 ods. 3 ZoUK, resp. § 14 ods. 3 ZoUK. Najvyšší súd konštatuje, že v prejednávannej veci zákonné podmienky na realizáciu procesného postupu podľa § 10 ods. 3 ZoUK, resp. § 14 ods. 3 ZoUK neboli splnené.

22. Najvyšší súd sumarizuje, že upomínací súd obišiel, resp. poprel vlastnú kauzálnu príslušnosť na upomínacie konanie (§ 2 ZoUK) tým, že bez toho, aby rozhodol o odmietnutí návrhu (§ 6 ZoUK) alebo o vydaní platobného rozkazu (§ 7 ZoUK), ex offio skúmajúc kauzálnu príslušnosť podľa § 40 CSP vo väzbe na § 196a ods. 7 ZKR (príslušnosť na konanie o náhradu škody podľa § 11a ZKR) postúpil spor podľa § 43 ods. 2 CSP Mestskému súdu Košice. O podanom návrhu na vydanie platobného rozkazu podľa ZoUK Okresný súd Banská Bystrica doteraz spôsobom stanoveným a predpokladaným ZoUK nerozhodol. Na základe vyššie uvedených skutočností najvyšší súd preto konštatuje, že kauzálna príslušnosť Okresného súdu Banská Bystrica podľa § 2 ZoUK zostala zachovaná, nakoľko upomínacie konanie sa do dnešného dňa neskončilo spôsobom predpokladaným ZoUK (k tomu pozri aj 4Ndob/30/2024, 5Ndob/33/2024).

23. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.